

Sol Gabetta

ŽENSKA kadenca 2.

Igor Peth

Priredili smo za vas, naše čitatelje, pregled novijih diskografskih izdanja odličnih mlađih glazbenica diskografske kuće Sony Classical, ali ovaj puta gledano iz "muške perspektive".

FREDERIC CHOPIN**Klavirski koncert u e-molu op. 11, Klavirski koncert u f-molu op. 21****Michie Koyama, Sinfonia Varsovia, Jacek Kasprzyk**

Menart © Sony Classical 88697699842

Ovaj će uradak razveseliti sve koji vole Chopina i koji uživaju u vrhunskoj interpretaciji njegove glazbe. Pri tome nikome neće smetati vječite akademske raspre oko gotovo "amaterske" Chopinove orkestracije. Time svaki kritičar i muzikolog, bez obzira na svoju malenkost, ponižava Chopina nalazeći mu slabost ondje gdje po njihovom mišljenju te slabost nikako ne bi trebalo biti. Glazbeni eksperti, a posebno oni za Chopinovu glazbu, na taj način barem nakratko pokušavaju izbrisati razliku između Njega i vlastite prosječnosti. Najzanimljivije je to što se ta Chopinova nemuštosť u orkestraciji na ovoj snimci ne čuje, iako smo na to upozoreni, jer su i orkestar i dirigent i tonski majstori briljantno obavili svoj posao. Dapače, orkestar zvuči raskošno i moćno, potpuno suprotno svemu što o tome piše u nebrojenim tekstovima uz također nebrojene snimke Chopinovi klavirskih koncerata.

O pijanistici Michie Koyama govore respektabilni podaci. Prvo je bila jedna od pobjednica najslavnijeg i najprestiznijeg svjetskog pijanističkog natjecanja koje nosi Chopinovo ime, a onda je na njemu sudjelovala u ulozi suca. Dobro je znano i to da onoga koji sudjeluje na tom natjecanju, bez obzira na ishod plasmana, u pravilu čeka uspješna karijera.

Moćne interpretacije Michie Koyama lišene su svake romantične patetike i pretjerivanja. Dapače, njene su izvedbe odmjerene, konkretne i prije svega superiorne. Klavir suprotstavlja orkestru na način da od njega čini

usporedni orkestar koji mnoštvom ukrasa i varijacija dominira u svakom pogledu. U nekim dionicama u diskantu (kraj II. stavka "Koncerta u e-molu") Koyama uspijeva hoditi parnasom izvlačeći iz klavira boje nalik nebeskoj čelesti ili zvončićima.... No, to je moj osobni dojam. Vrhunska i snažna interpretacija Michie Koyame odašilje snažnu i univerzalnu umjetničku poruku o kojoj vrijedi razmisliti s mnogo aspekata: od toga da japanskoj umjetnici europska glazba nije u nacionalnoj tradiciji do toga da za istinsko umjetničko izražavanje i vještinu ne postoje sagledivi, osobito zadani okviri ni ograničenja.

I ako mi to nije (bila) namjera, iz razloga koje sam naveo u dijelu teksta vezano uz orkestar, mora se izreći svaka pohvala dirigentu Jaceku Kasprzyku čija se zasluga u ovome projektu jako dobro čuje. Štoviše, izvrsnost orkestra ne može se zanemariti i preskočiti jer je orkestru podario čvrstinu, odlučnost i besprijekornost izvrsnog partnera koji je potreban klaviru za ostvarivanje njegove solističke i liderske uloge.

Ovaj CD svakom slušatelju, a posebno poštovateljima i ljubiteljima Chopinove glazbe preporučam kao apsolutno vrhunski!

J. S. BACH: Prva i Druga partita za klavir, BWV 825 & BWV 826**F. SCHUBERT: Četiri impromptua Op. 90, D. 899****Simone Dinnerstein**

Menart © Sony Classical 88697969852

Pijanistica mlađe generacije Simone Dinnerstein svoje je prve nastupe odradila za publiku državnog zatvora u Louisiani te za ženske popravne domove u Marylandu. Ova zanimljivost u biografiji umjetnicu svakako određuje u njenom

nesebičnom humanom nastojanju da one koji su izolirani zbog zla koje su počinili, nikako ne treba lišiti humanosti i umjetnosti. Štoviše, i tu, nažalost sve brojniju skupinu ljudi treba potaknuti i podsjetiti da izvan njihova tamnog životnog okvira postoji alternativa. Umjetnost je u tome nastojanju znatna pomoć i može odigrati ključnu ulogu. Nedavno su novine pisale kako jednom zatvoreniku (u hrvatskom zatvoru) teško pada zabrana slušanja klasične glazbe. Nikada nije napisano čemu služi takva vrsta zabrane.

Potpuna posvećenost umjetnosti kojoj Simone Dinnerstein vjerno služi, također je razvidna iz originalne koncepcije programske knjižice. Na početku stoji pjesma "The Trees" Philipa Larkina, a sredinu knjižice krase likovni uradaci Simone Dinnerstein, čime umjetnica potvrđuje svoju svestranost. U svakom slučaju, posebnost njene biografije treba istaći kao pozitivan primjer približavanja umjetnika svojim slušateljima koji nisu samo probrana koncertna publika. Umjetnost na taj način prestaje biti elitistička i ekskluzivna snobovska zabava. Selekcija istinskih ljubitelja umjetnosti dogotit će se sama po sebi, jer u svijet umjetnosti su pozvani svi – iako ona nije za svakoga.

Izvedbena snaga Simone Dinnerstein je, s druge strane, lišena posebnosti, tako da se ova snimka ne izdiže iz solidnog akademskog standarda. Zanimljivo je interpretacije Simone Dinnerstein promatrati i iz općeg diskursa. U tom smislu mogu reći da se radi o naglašenoj "ženskoj interpretaciji" punoj nježnosti, zaobljenog blagog tona, punoj profinjene romantične agogike (Schubert), kao i ublažene matematičke racionalnosti u Bachovim partitama.

Onima koji nemaju osobitih zahtjeva prema ovaj se nosač zvuka ipak može preporučiti.

L. HOFMANN: Koncert za violončelo i orkestar u D-duru

J. HAYDN: Koncert za violončelo i orkestar u C-duru

W. A. MOZART: Koncert za flautu i orkestar u D-duru (transkripcija)

Sol Gabetta, Komorni orkestar iz Basela, Sergio Ciomei

Menart © Sony Classical 88697547812

Jedan manje poznat i dva vrlo poznata klasična solistička koncerta na programu su ovoga izvrsnoga CD-a. Neupitna kvaliteta odabira programa upućuje na to da je s margina glazbene povijesti svoje mjesto u koncertnom repertoaru našao i bečki skladatelj iz doba klasike Leopold Hofmann. On je na programu prisutan s dvojicom svojih čuvenih suvremenika: Haydnom i Mozartom, pri čemu je njegova glazba u svakom pogledu jednako vrijedna. Treba se uvijek iznova osvrnuti i zapitati zašto povijest pamti samo najveće skladatelje, o kojima znamo sve, dok istodobno zanemaruje one druge, čineći ih nepravedno toliko manje vrijednima. Situacija na zasićenom tržištu nameće da svaka nova snimka mora pružiti neku svoju posebnost, mora prezentirati neko svoje malo otkriće koje djeluje kao osvježenje u uobičajenom programu. Takav marketinški potez usmjeren je na poticanje prodaje nosača zvuka, a nije briga za ispravljanjem povijesnih nepravdi. Sretna posljedica tih okolnosti je ta što je koncert star Hofmanna ovdje ipak našao svoje mjesto.

Druga posebnost ovoga programa je transkripcija Mozartovog "Koncerta za flautu i orkestar" koji se preradbom prometnuo u "Koncert za violončelo i orkestar". Ovakvi uradci su možda bliži baroknoj praksi kad su Bach, Händel i mnogi drugi skladatelji svoje koncerte često prerađivali stavljajući ih u novo zvučno ruho. Time je glazbena ideja dobila priliku za još jedan život u izvedbenoj praksi. Neki muzikolozi takav postupak proglašavaju reciklažom, što je grub i nekorektan stav

spram istinskih povijesnih velikana i njihovih ideja. Ne smijemo zaboraviti da su i geniji (bili) samo ljudi, često mnogo ranjiviji od prosječnih ljudi. Nerijetko su bili izloženi teškim životnim prilikama i skromnim mogućnostima stvaranja bez tehničkih pomagala koja su danas uobičajeni svakodnevnim uređajima i alatima (elektronika). To, a ne lijenost ili nedostatak ideja, bili su glavni razlozi tih "reciklaža".

U načelu se Mozartu ne može pripisati takva vrsta radova, iako ih je u tragovima bilo onda kada su i njega sustizale narudžbe za čiju realizaciju nije imao dovoljno vremena. Ni ovaj izvornik nije transkribirao Mozart, već George Szell. Čak i kada se to zna, teško je zamjetljiva razlika između izvornika i transkripcije.

Brijantna argentinska violončelistica Sol Gabetta je dijete rusko-francuskih doseljenika. Njene interpretacije odišu čvrstoćom i kristalnom jasnoćom izraza, što je odlika vrhunskih glazbenika. Pažnju plijeni i njena besprijeborna intonacija čija se kvaliteta sama nameće slušatelju kao zahtjevan segment interpretacije i tehnike zbog učestalih promjena registra. Sol Gabetta je svojom izvedbom potpuno uspjela od transkripcije stvoriti privid novog Mozartova djela i nametnuti dojam da je upravo violončelo originalno solističko glazbalo ovog koncerta. Oni koji su upoznati, pa i naviknuti na "Koncert za flautu i orkestar", doživjet će zbog toga ugodno iznenađenje i zvučno osvježenje. Ja sam u tom smislu spreman otići i korak dalje pa bih ovaj koncert od sada radije slušao na violončelu. To je jedan od razloga što ovaj nosač zvuka u tom smislu ima dobre argumente i odličan je izbor za slušanje.

Zanimljiva je uloga dirigenta Sergia Comeia. On ujedno svira *continuo* koji nije na čembalu već na pianoforteu i hammerklaviru, što se povremeno vrlo dobro čuje, poput neke "stidljive" mini solističke dionice koja se odmah po nailasku *tuttija* izgubi u zvuku orkestra. To je još jedan ugodno zbujujući autentičan začim ovoj izvrsnoj snimci. Savjet: obavezno poslušati!